

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 18.11.2015
JOIN(2015) 50 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Επανεξέταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

{SWD(2015) 500 final}

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ) δρομολογήθηκε το 2004 προκειμένου να διευκολύνει την ΕΕ να στηρίξει και να ενισχύσει τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ευημερία στις χώρες που βρίσκονται πολύ κοντά στα σύνορά της. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στους εν λόγω στόχους, αλλά τα γεγονότα των τελευταίων ετών κατέδειξαν την ανάγκη μιας νέας προσέγγισης, μιας νέας ιεράρχησης προτεραιοτήτων και την καθιέρωση νέων μεθόδων εργασίας.

Την τελευταία δωδεκαετία σημειώθηκαν ριζικές αλλαγές σε πολλές από τις χώρες που περιβάλλουν την ΕΕ. Σημειωτέον ότι υπήρξαν ορισμένες θετικές εξελίξεις: οι τοπικοί φορείς έλαβαν μέτρα για τη δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων με σκοπό την καθιέρωση κράτους δικαίου, κοινωνικής δικαιοσύνης και περισσότερης λογοδοσίας, όπως καταδεικνύεται από την απονομή του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης στην τετραμερή διάσκεψη εθνικού διαλόγου της Τυνησίας. Ταυτόχρονα, οι συγκρούσεις, η έξαρση του εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας, οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα προβλήματα διεθνούς δικαίου, καθώς και οι οικονομικές αναταραχές προκάλεσαν σημαντικές ροές προσφύγων. Οι εν λόγω ροές προσφύγων άφησαν τα σημάδια τους σε ολόκληρη τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, με απότοκο τις εξεγέρσεις στις αραβικές χώρες και την άνοδο του ISIL/Da'esh (Ισλαμικό κράτος του Ιράκ και της Μεγάλης Συρίας). Ανατολικά, μια ολοένα και πιο δραστήρια ρωσική εξωτερική πολιτική οδήγησε στην παραβίαση της εθνικής κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας. Οι παρατεταμένες συγκρούσεις εξακολουθούν να εμποδίζουν την ανάπτυξη της περιοχής.

Εν τω μεταξύ, στο επίκεντρο έχει τεθεί η αλληλεξάρτηση της ίδιας της ΕΕ από τους γείτονές της. Ολοένα και περισσότεροι πρόσφυγες καταφθάνουν στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ελπίδα να χτίσουν ένα ασφαλέστερο μέλλον. Οι ενεργειακές κρίσεις τόνισαν την ανάγκη η ΕΕ να συνεργαστεί με τους γείτονές της για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των πηγών ενέργειας, των οδών εφοδιασμού και των προμηθευτών. Νέες τρομοκρατικές ενέργειες έπληξαν την ΕΕ και τις γειτονικές της χώρες, εκ των οποίων πιο πρόσφατα οι αποτρόπαιες τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι στις 13 Νοεμβρίου.

Σκοπός της παρούσας επανεξέτασης της ΕΠΓ είναι να προτείνει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ και οι γείτονές της μπορούν να αναπτύξουν αποτελεσματικότερες εταιρικές σχέσεις στη γειτόνα περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα διασφαλίσει τα συμφέροντά της, στα οποία περιλαμβάνεται η προώθηση οικουμενικών αξιών. Η ίδια η σταθερότητα της ΕΕ βασίζεται στη δημοκρατία, στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο κράτος δικαίου και στην οικονομική ελευθερία, και η νέα ΕΠΓ θα θέσει τη σταθεροποίηση ως βασική πολιτική προτεραιότητα στο πλαίσιο της εντολής της.

Η διαφοροποίηση και η μεγαλύτερη αμοιβαία ανάληψη ευθύνης θα αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της νέας ΕΠΓ, αναγνωρίζοντας ότι δεν επιδιώκουν όλοι οι εταίροι τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ, και λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμίες της εκάστοτε χώρας σχετικά με τη φύση και τον προσανατολισμό της εταιρικής της σχέσης με την ΕΕ.

Η ΕΕ δεν μπορεί από μόνη της να αντιμετωπίσει την πληθώρα των προκλήσεων στην περιοχή, και υπάρχουν όρια στη μόχλευση που μπορεί να ασκήσει, αλλά η νέα ΕΠΓ θα διαδραματίσει ιδιαίτερο ρόλο προκειμένου να συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών για θετική εξέλιξη.

Η επανεξέταση που προτάθηκε από τον Πρόεδρο Γιούνκερ κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών της ΕΕ είχε ως αποτέλεσμα να ληφθούν πάνω από 250 απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση από τα κράτη μέλη, τις κυβερνήσεις των χωρών εταίρων, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τους διεθνείς οργανισμούς, τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών, τις επιχειρήσεις, τις ομάδες προβληματισμού, πανεπιστημιακούς και πολίτες, που επιβεβαιώνουν σε μεγάλο βαθμό την ανάγκη αλλαγών στην ΕΠΓ, τόσο επί της ουσίας όσο και όσον αφορά τη μεθοδολογία.

Η δημόσια διαβούλευση κατέδειξε ότι ενώ η διασφάλιση στενότερης σχέσης με την ΕΕ χωρών που έχουν πραγματοποιήσει μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διακυβέρνησης ενθάρρυνε την αλλαγή σε ορισμένες χώρες, η τρέχουσα πρακτική και πολιτική θεωρήθηκε από άλλους εταίρους ως πάρα πολύ περιοριστική και ότι δεν αντικατοπτρίζει επαρκώς τις σχετικές φιλοδοξίες τους. Η διαβούλευση έχει επίσης καταδείξει ότι η ανάληψη ευθύνης από τους εταίρους και τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να ενισχυθεί· ότι η συνεργασία θα πρέπει να είναι στενότερη και καλύτερα επικεντρωμένη· και ότι πρέπει να επιδιωχθεί μεγαλύτερη ευελιξία, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στην ΕΕ και στους εταίρους της να αντιμετωπίσουν τις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και συνθήκες.

Θα επιδιωχθούν αποτελεσματικότεροι τρόποι για την προώθηση δημοκρατικής, υπόλογης και χρηστής διακυβέρνησης, καθώς και την προώθηση μεταρρυθμίσεων στη δικαιοσύνη, όπου υπάρχει κοινή δέσμευση στο κράτος δικαίου και στα θεμελιώδη δικαιώματα. Δίνεται βάρος στις ανοικτές αγορές και στη μεγέθυνση, στην οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, και ιδίως στις προοπτικές για τη νεολαία, ως κλειδί για τη σταθεροποίηση των κοινωνιών των γειτονικών χωρών. Θα δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην ενεργειακή ασφάλεια και στη δράση για το κλίμα τόσο της ΕΕ όσο και των ίδιων των εταίρων.

Θα υπάρξει νέα επικέντρωση στην αναβάθμιση της συνεργασίας με τους εταίρους μας για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, την πρόληψη συγκρούσεων, τις πολιτικές καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, σε πλήρη συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Περισσότερο από ποτέ, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι στις 13 Νοεμβρίου, είναι απαραίτητη η συνεργασία με τις γειτονικές μας χώρες στους εν λόγω τομείς. Η ασφαλής και έννομη κινητικότητα και η αντιμετώπιση της μη νομότυπης μετανάστευσης, της εμπορίας ανθρώπων και του λαθρεμπορίου αποτελούν επίσης προτεραιότητα.

Η νέα ΕΠΓ θα επιδιώξει να αναπτύξει τα διαθέσιμα μέσα και πόρους με πιο συνεκτικό και ευέλικτο τρόπο. Επιπλέον, είναι σημαντικό να επιδιωχθεί μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών της ΕΕ στην αναζωπύρωση της συνεργασίας με τους γείτονές μας. Επίσης, στόχος είναι η εμβάθυνση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ανατολική εταιρική σχέση θα ενισχυθεί περαιτέρω σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν στη σύνοδο κορυφής της Ρίγας το 2015. Η Ένωση για τη Μεσόγειο μπορεί να διαδραματίσει ενισχυμένο ρόλο στην υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ γειτόνων του Νότου. Στο πλαίσιο της νέας ΕΠΓ θα επιδιωχθεί η συμμετοχή και άλλων περιφερειακών παραγόντων, πέραν των γειτονικών χωρών, όπου κρίνεται σκόπιμο, στην αντιμετώπιση των περιφερειακών προκλήσεων.

Η έγκριση από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών του θεματολογίου 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους στόχους του για βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ), και η σθεναρή στήριξη της ΕΕ για την υλοποίησή του έχουν παράσχει ένα νέο μετασχηματιστικό πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου θα επιδιωχθεί συνεργασία με τους εταίρους. Επιπροσθέτως, η εν λόγω επανεξέταση αποτελεί αντικείμενο στενού συντονισμού ως μέρος των ευρύτερων εργασιών για μια συνολική στρατηγική της ΕΕ για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας.

Με τα προαναφερόμενα μέτρα και με άλλα, η ΕΕ θα επιδιώξει να ενισχύσει την ΕΠΓ ως πλαίσιο για τις μελλοντικές σχέσεις με όλους τους εταίρους.

II. ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Η ΕΠΓ αποτελεί μια μακροπρόθεσμη δέσμευση της ΕΕ με τους γείτονές της, αλλά πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι πιο πιεστικές ανάγκες. Τα επόμενα τρία έως πέντε έτη, η πιο επείγουσα πρόκληση σε πολλά μέρη της περιοχής γειτονίας είναι η σταθεροποίηση. Οι αιτίες της αστάθειας συχνά βρίσκονται εκτός του τομέα της ασφάλειας αυτής καθ' εαυτήν. Η προσέγγιση της ΕΕ θα επιδιώξει τη συνολική αντιμετώπιση των πηγών αστάθειας σε όλους τους τομείς. Η φτώχεια, η ανισότητα, το αίσθημα της αδικίας, η διαφθορά, η ανεπαρκής οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και η έλλειψη ευκαιριών, ιδίως για τους νέους, μπορεί να αποτελέσουν αιτία αστάθειας, καθιστώντας μας ευάλωτους στη ριζοσπαστικοποίηση. Στο πλαίσιο της νέας ΕΠΓ θα καταβληθούν αποφασιστικές προσπάθειες για τη στήριξη των οικονομιών και τη βελτίωση των προοπτικών του τοπικού πληθυσμού. Οι πολιτικές θα πρέπει να βοηθήσουν ώστε οι χώρες των εταίρων να καταστούν τόποι στους οποίους οι άνθρωποι να επιθυμούν να χτίσουν το μέλλον τους και να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της μη ελεγχόμενης διακίνησης ανθρώπων.

Κατά τη δημόσια διαβούλευση, μεγάλος αριθμός ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων πολλών χωρών-εταίρων εξέφρασαν την άποψη ότι η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τη συνεργασία της με τους εταίρους στον τομέα της ασφάλειας. Όπως και σε άλλους τομείς, η αναθεωρημένη ΕΠΓ θα παράσχει μια εξατομικευμένη προσέγγιση για συνεργασία σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια, και θα διασφαλίσει ενεργά ότι η συνολική μας δέσμευση χαρακτηρίζεται από ευαισθησία στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων, βρίσκεται δε σε πλήρη συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η νέα ΕΠΓ αποσκοπεί στη συνεργασία με σκοπό την πρόληψη των συγκρούσεων μέσω της έγκαιρης προειδοποίησης, σε συνδυασμό με έγκαιρα μέτρα πρόληψης, καθώς και την ενίσχυση των ικανοτήτων των εταίρων στον εν λόγω τομέα. Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα κοινή ανακοίνωση επιδιώκουν να παράσχουν

τρόπους ενίσχυσης της ανθεκτικότητας των εταίρων της ΕΕ στην αντιμετώπιση εξωτερικών πιέσεων και της ικανότητάς τους να κάνουν τις δικές τους εθνικές επιλογές.

III. ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ, ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Στη διαβούλευση τέθηκαν εκτενή ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσον και με ποια μορφή πρέπει να συνεχιστεί η ΕΠΓ. Υπάρχει συναίνεση σχετικά με τα κάτωθι:

- * Οι εταίροι μας έχουν διαφορετικές προσδοκίες: οι σχέσεις μας θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν πλήρως αυτό το γεγονός
- * Η ΕΠΓ πρέπει να υπηρετεί τα συμφέροντα της ΕΕ και τα συμφέροντα των εταίρων μας
- * οι εταιρικές σχέσεις πρέπει να επικεντρώνονται με μεγαλύτερη ένταση σε λιγότερες προτεραιότητες
- * πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών στην ΕΠΓ
- * πρέπει να ενισχυθεί η ανάληψη ευθύνης από τους εταίρους

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες στη διαβούλευση για την ΕΠΓ εξέφρασαν την επιθυμία να καθιερωθεί, υπό οποιαδήποτε μορφή, ένα κοινό πλαίσιο πολιτικής για τις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες. Ωστόσο, εκφράστηκε σαφής ζήτηση για αλλαγή, με πιο εξατομικευμένες και πιο διαφοροποιημένες εταιρικές σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών χωρών-εταίρων της ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές φιλοδοξίες και δεξιότητες και τα διαφορετικά συμφέροντα.

Εάν ένας εταίρος επιθυμεί να διευρύνει τις σχέσεις του με την ΕΕ με βάση κοινές αξίες, οι εργασίες θα βασιστούν στην υπάρχουσα βάση. Η Γεωργία, η Δημοκρατία της Μολδαβίας και η Ουκρανία επέλεξαν τον δρόμο της πολιτικής σύνδεσης και της οικονομικής ενοποίησης με την ΕΕ μέσω συμφωνιών σύνδεσης/συμφωνιών για μια εκτενή και ολοκληρωμένη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) νέας γενιάς· το Μαρόκο επωφελείται από ένα προηγμένο καθεστώς όσον αφορά τις σχέσεις του με την ΕΕ και η Τυνησία έχει προνομιακή εταιρική σχέση. Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους εταίρους αυτούς για την περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων και προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη για αμφότερα τα μέρη από τις εν λόγω συμφωνίες. Για τη στήριξη των εν λόγω εταιρικών σχέσεων, η ΕΕ θα πρέπει να δημιουργήσει μεγαλύτερες ευκαιρίες πολιτικού διαλόγου σε υπουργικό επίπεδο με τους εν λόγω εταίρους.

Η ΕΕ προτείνει την έναρξη μιας νέας φάσης συνεργασίας με τους εταίρους το 2016, μετά από διαβούλευση για τη φύση και τον προσανατολισμό της εταιρικής σχέσης στο μέλλον. Προσδοκάται ότι θα αναδειχθούν διαφορετικές μορφές σχέσεων, δίνοντας τη δυνατότητα για μεγαλύτερη ανάληψη ευθύνης και από τις δύο πλευρές. Η ΕΕ είναι έτοιμη να συζητήσει τη δυνατότητα από κοινού καθορισμού νέων προτεραιοτήτων για την εταιρική σχέση, σύμφωνα με τις οποίες κάθε σχέση θα επικεντρώνεται σαφέστερα σε από κοινού καθορισμένα κοινά συμφέροντα.

Η προσέγγιση παροχής κινήτρων («δίνω περισσότερα για να πάρω περισσότερα») λειτούργησε επιτυχώς ως προς τη στήριξη μεταρρυθμίσεων στους τομείς της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου υπάρχει δέσμευση εκ μέρους των εταίρων στις εν λόγω μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο,

απεδείχθη ότι δεν υπάρχει ένα αρκετά ισχυρό κίνητρο προκειμένου να οδηγήσει σε δέσμευση για μεταρρύθμιση εκεί όπου δεν υπάρχει πολιτική βούληση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η ΕΕ θα διερευνήσει αποτελεσματικότερους τρόπους για να επιτύχει βασικές μεταρρυθμίσεις με τους εταίρους της, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Δεν θα υπάρχει πλέον μια ενιαία δέσμη εκθέσεων προόδου για όλες τις χώρες ταυτόχρονα. Αντ' αυτού, η ΕΕ θα επιδιώξει να αναπτύξει ένα νέο πνεύμα αξιολόγησης, και θα επικεντρωθεί ειδικά στην επίτευξη των στόχων που συμφωνήθηκαν με τους εταίρους. Οι εν λόγω εκθέσεις θα προγραμματίζονται ώστε να παρέχουν τη βάση για ανταλλαγή απόψεων σε πολιτικό επίπεδο στις σχετικές συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου με τις χώρες εταίρους, όπως τα συμβούλια σύνδεσης/συνεργασίας. Για τους εταίρους εκείνους που προτιμούν να επικεντρωθούν σε έναν πιο περιορισμένο αριθμό στρατηγικών προτεραιοτήτων, το πλαίσιο υποβολής εκθέσεων θα προσαρμόζεται ώστε να αντικατοπτρίζει την νέα εστίαση. Εκτός από την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα, σε τακτικές εκθέσεις θα καταγράφονται οι εξελίξεις στις γειτονικές χώρες. Οι εν λόγω εκθέσεις θα περιέχουν τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του κανονισμού για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις θεμελιώδεις ελευθερίες, το κράτος δικαίου, την ισότητα των φύλων και θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η νέα ΕΠΓ πρέπει να αποτελέσει επίκεντρο μιας συνεκτικότερης προσπάθειας της ΕΕ και των κρατών μελών. Η ΕΕ ασκεί μεγαλύτερη επιρροή όταν είναι ενωμένη σε μια κοινή προσέγγιση και όταν εκπέμπει ένα ενιαίο μήνυμα. Η προσφορά της στους εταίρους είναι μεγαλύτερη όταν οι πόροι της χρησιμοποιούνται με στρατηγικό και καλά συντονισμένο τρόπο. Ως εκ τούτου, παράλληλα με συζητήσεις με τους εταίρους, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη θα διαδραματίσουν ισχυρότερο ρόλο στον καθορισμό προτεραιοτήτων και στη στήριξη της υλοποίησής τους. Στα παραπάνω συμπεριλαμβάνεται ο κοινός προγραμματισμός. Τα κράτη μέλη θα κληθούν να διαδραματίσουν ρόλο ως εταίρος καθοδήγησης για ορισμένες πρωτοβουλίες ή να συνεπικουρήσουν ορισμένες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες.

Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θα ενημερώνουν τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση της νέας ΕΠΓ.

IV. ΧΡΗΣΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η διαβούλευση επιβεβαίωσε την πολύ ισχυρή αίσθηση ότι η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει και να προωθήσει οικουμενικές αξίες μέσω της ΕΠΓ. Επίσης επιβεβαίωσε ότι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος θεωρούνται από ορισμένους αναποτελεσματικές και από άλλους ότι αποτελούν φραγμό στην ισότιμη εταιρική σχέση.

Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στην προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

*Η ΕΠΓ θα επιδιώξει αποτελεσματικότερους τρόπους προώθησης μεταρρυθμίσεων με κάθε εταίρο σε αμοιβαία συμφωνημένη μορφή.

* Η ΕΠΓ θα αναλάβει περισσότερες δράσεις για την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών

Η διασφάλιση του κράτους δικαίου και ανεξάρτητων και αποτελεσματικών δικαστικών συστημάτων θα εξακολουθήσει να αποτελεί προτεραιότητα της ΕΕ. Είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική και οικονομική σταθερότητα να δημιουργηθεί εμπιστοσύνη στους κρατικούς θεσμούς και να παρασχεθεί ασφάλεια δικαίου. Ένα ανεξάρτητο, διαφανές και αμερόληπτο δικαστικό σύστημα απαλλαγμένο από πολιτικές επιρροές που θα εξασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ισότητα των φύλων και τη μη διακριτική μεταχείριση, καθώς και η πλήρης εφαρμογή του νόμου θα εξακολουθήσουν να αποτελούν στόχο της ΕΕ και όλων των εταίρων της. Η υπεύθυνη δημόσια διοίκηση σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης και τοπικών αρχών είναι καίριας σημασίας για τη δημοκρατική διακυβέρνηση και την οικονομική ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, είναι ουσιαστικής σημασίας η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Σε αυτή περιλαμβάνεται η ενίσχυση των δημοκρατικών και ανεξάρτητων θεσμικών οργάνων· η ανάπτυξη των τοπικών και περιφερειακών αρχών· η αποπολιτικοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ενίσχυση της θεσμικής διαφάνειας και της λογοδοσίας. Η ΕΕ θα στηρίζει επίσης το έργο βελτίωσης της ικανότητας των εταίρων στη διαμόρφωση πολιτικής, στην παροχή υπηρεσιών και στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, καθώς και το έργο των εθνικών κοινοβουλίων.

Πρέπει να εφαρμόζονται αποτελεσματικά μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς, ως επί το πλείστον για προληπτικούς λόγους, όσον αφορά μεγάλες δημόσιες συμβάσεις, (επαν)ιδιωτικοποιήσεις, μεταρρύθμιση των δημόσιων/υπό κρατικό έλεγχο εταιρειών ή παρόμοιους τομείς που είναι ευάλωτοι στη διαφθορά, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη του καίριου ρόλου της κοινωνίας των πολιτών.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις κυβερνήσεις των εταίρων, την κοινωνία των πολιτών και τους πολίτες σε θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, περιλαμβανομένων των εκλογικών διαδικασιών, όπως προβλέπεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Θα προάγει και θα υπερασπίζεται τον οικουμενικό και αδιαίρετο χαρακτήρα όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στην επικράτειά της όσο και στο πλαίσιο εταιρικών σχέσεων με χώρες από όλες τις περιοχές του κόσμου.

Η ΕΕ θα συνεργάζεται με όλους τους εταίρους, στο πλαίσιο συμμετοχικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, μεταξύ άλλων σε τομείς στους οποίους οι εμπειρίες μπορεί να είναι διαφορετικές. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία θα εξακολουθήσουν να βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη του πολιτικού μας διαλόγου με όλους τους εταίρους σε αμοιβαία συμφωνημένη μορφή. Θα παρασχεθεί στήριξη στα φόρα της κοινωνίας των πολιτών.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα δύο φύλα 2016-2020¹, το οποίο θα πρέπει να διαπνέει τον προγραμματισμό του ΕΜΓ, καθώς και στη

¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου 13201/15, της 26ης Οκτωβρίου 2015

στήριξη των εταίρων της ΕΠΓ για την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους όσον αφορά την ισότητα των δύο φύλων και τη χειραφέτηση των κοριτσιών και των γυναικών, σύμφωνα και με το παγκόσμιο θεματολόγιο 2030. Θα δοθεί έμφαση στη διασφάλιση της σωματικής και ψυχολογικής ακεραιότητας των κοριτσιών και των γυναικών, στην προώθηση των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων και στη χειραφέτηση γυναικών και κοριτσιών, στην πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, στην εκπαίδευση, στην υγειονομική περίθαλψη και σε άλλες κοινωνικές υπηρεσίες, στην ενίσχυση της φωνής τους και της συμμετοχής τους στην πολιτική, καθώς και στην αλλαγή της θεσμικής νοοτροπίας με σκοπό την υλοποίηση των εν λόγω δεσμεύσεων.

Η ΕΕ θα επιδιώξει να στηρίξει τη δυνατότητα των πολιτών να αξιώνουν από τις κυβερνήσεις να λογοδοτούν και θα εργαστεί για τη βελτίωση της πολυφωνίας, της ανεξαρτησίας και του επαγγελματισμού των τοπικών μέσων ενημέρωσης, ούτως ώστε να λειτουργούν ως βήμα διεξαγωγής δημόσιου διαλόγου και ως καταλύτης αλλαγών στις χώρες-εταίρους. Επίσης, πρέπει να προωθηθεί ένα ανοικτό και δωρεάν Διαδίκτυο.

Πρέπει να στηριχθεί περαιτέρω η κοινωνία των πολιτών σε περιφερειακό, εθνικό και ενδοπεριφερειακό επίπεδο, με άμεσα μέσα καθώς και με τη διευκόλυνση της συμμετοχής άλλων οργανισμών. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Η ΕΕ θα πρέπει να στηρίξει την ανάπτυξη των ικανοτήτων των επαγγελματιών της κοινωνίας των πολιτών και τον ηγετικό τους ρόλο στην περιοχή γειτονίας, με χρήση προγραμμάτων όπως υποτροφίες για την κοινωνία των πολιτών, αναγνωρίζοντας εν προκειμένω τον σημαντικό ρόλο των νέων.

Σε πολλές γειτονικές χώρες οι εθνοτικές, θρησκευτικές και πολιτιστικές ταυτότητες και παραδόσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας. Κατά τη δημόσια διαβούλευση τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφέρθηκαν σε αυτούς τους παράγοντες και ζήτησαν από την ΕΕ να συνδράμει στη μεγαλύτερη ανάληψη ευθύνης από κοινού. Συνεπώς, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης των ενδιαφερόμενων μελών της κοινωνίας των πολιτών με την ευρύτερη έννοια του όρου, καθώς και των κοινωνικών εταίρων.

V. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

V.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ

<p>Οι εταίροι που συμμετείχαν στη διαβούλευση επεσήμαναν μετ' επιτάσεως το ενδιαφέρον τους για μια ΕΕ ως εταίρο στην οικονομική ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό, στις επενδύσεις και στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους. Τα ανωτέρω συνδέονται με το συνεχιζόμενο έντονο ενδιαφέρον για κινητικότητα και δυνατότητα ταξιδιών και εργασίας στην ΕΕ.</p>

Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της συνεισφοράς της ΕΕ, με σκοπό τη σταθεροποίηση των γειτονικών χωρών και την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων.

Η ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης, η διασφάλιση δημοσιονομικής σταθερότητας και η στήριξη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και της κοινωνικής ανάπτυξης είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικονομική ανθεκτικότητα κάθε χώρας. Η μακροοικονομική σταθερότητα και η οικονομική μεταρρύθμιση στις γειτονικές χώρες αποτελούν προτεραιότητα και η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη κυρίως μέσω δράσεων μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη ικανοτήτων και νέες ευκαιρίες κατάρτισης με στόχο τη δημιουργία μιας νέας γενιάς δημοσίων διοικητικών υπαλλήλων ικανών να παρέχουν αποτελεσματική και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική διαχείριση και βιώσιμα κοινωνικά αποτελέσματα. Ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας, η προώθηση της καινοτομίας, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η ενίσχυση των δεξιοτήτων και η προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής αποτελούν άλλα βασικά ζητήματα.

Ορισμένα νέα, αλλά και πολλά από τα υπάρχοντα μέσα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικότερα προκειμένου να συμβάλουν στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Η ΕΕ πρέπει να εντείνει τη συνεργασία με τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ), ιδίως με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), την Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), και με σχετικούς διεθνείς οργανισμούς όσον αφορά την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και πρωτοβουλίες που προωθούν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς, και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης προς όφελος των πολιτών. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να προωθηθούν δράσεις για την ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων με τον ιδιωτικό τομέα και να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση καινοτόμων προσεγγίσεων, όπως ο συνδυασμός επιχορηγήσεων και δανείων ως σημαντικού μέσου προσέλκυσης πρόσθετων πόρων και αύξησης του αντικτύπου της ενίσχυσης της ΕΕ.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Η διαβούλευση κατέδειξε ότι η πρόσβαση στην αγορά παραμένει καίριας σημασίας, αλλά ανέδειξε την ανάγκη περισσότερης ευελιξίας όσον αφορά τις εμπορικές συμφωνίες.

*) Σκοπός είναι η δημιουργία ενός οικονομικού χώρου με όσους προσχωρούν στην DCFTA (σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών)

* Ηπιότερες και πιο ευέλικτες εμπορικές συμφωνίες με όσους δεν προσχωρούν

Καίριο μέσο προώθησης της ευημερίας στο πλαίσιο της ΕΠΓ ήταν μέχρι σήμερα η χορήγηση πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ. Ορισμένες γειτονικές χώρες έχουν επιλέξει την οδό της στενότερης οικονομικής ολοκλήρωσης με την ΕΕ. Τρεις συμφωνίες για μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) έχουν συναφθεί με ανατολικούς εταίρους (με την Ουκρανία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και τη Γεωργία) ως μέρος των συμφωνιών σύνδεσης (ΣΣ). Με τις γειτονικές χώρες του Νότου, βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών (με το Μαρόκο), ενώ οι διαπραγματεύσεις με την Τυνησία μόλις δρομολογήθηκαν. Η ΕΕ θα στηρίξει τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις με τους εταίρους της Νότιας Μεσογείου, μεταξύ άλλων βάσει μιας διαφοροποιημένης, προοδευτικής και ασύμμετρης προσέγγισης που βασίζεται σε αμοιβαίες προτεραιότητες. Η ΕΕ θα υποστηρίξει τις εθνικές μεταρρυθμίσεις στις γειτονικές χώρες που συντελούν στην εφαρμογή των ΣΣ/DCFTA και άλλων διμερών συμφωνιών.

Η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών αποτελεί βασική προτεραιότητα για τους εταίρους των ΣΣ/DCFTA. Θα προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Όπως ορίστηκε στις διασκέψεις κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στη Βίλνα το 2013 και στη Ρίγα το 2015, η εφαρμογή των ΣΣ/DCFTA, συνοδευόμενη από μεταρρυθμίσεις, θα έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη εναρμόνιση των εταίρων με τα διεθνή πρότυπα και τη νομοθεσία και πρότυπα της ΕΕ. Αυτό θα οδηγήσει στη σταδιακή οικονομική ενσωμάτωση των εταίρων στην εσωτερική αγορά της ΕΕ και, ως εκ τούτου, στη δημιουργία ενός οικονομικού χώρου. Είναι ευχής έργον ένα τόσο φιλόδοξο και μακροπρόθεσμο όραμα για την οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ εταίρων και ΕΕ. Επίσης, θα συμβάλει στην επίτευξη του μακροπρόθεσμου στόχου ενός ευρύτερου χώρου οικονομικής ευημερίας με βάση τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) και τις κυρίαρχες επιλογές στο σύνολο της Ευρώπης και πέραν αυτής.

Ωστόσο, ορισμένοι εταίροι δεν επιθυμούν επί του παρόντος να επιδιώξουν την εφαρμογή ενός τέτοιου μοντέλου. Για εκείνους που δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις για σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών, θα προσπαθήσουμε να καθορίσουμε από κοινού ελκυστικές και ρεαλιστικές εναλλακτικές προτάσεις για την προώθηση της ολοκλήρωσης και την ενίσχυση των εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων που εξυπηρετούν αμοιβαία συμφέροντα. Η ΕΕ θα προσφέρει μεγαλύτερη ευελιξία, όπου είναι δυνατόν, με ηπιότερες επιλογές, υπερβαίνοντας τις υφιστάμενες προτιμησιακές ή μη προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες για όσους επιλέγουν να μην συμμετάσχουν σε όλους τους τομείς ευθύς εξαρχής.

Για παράδειγμα, στις ΣΣ/DCFTA προβλέπεται η δυνατότητα υπογραφής συμφωνιών σχετικά με τη διαπίστωση της συμμόρφωσης και την αποδοχή (ΣΔΣΑ), οι οποίες θα επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία βιομηχανικών προϊόντων σε συγκεκριμένους τομείς. Οι ΣΔΣΑ μπορεί επίσης να είναι κατάλληλες και για άλλες χώρες της ΕΠΓ των οποίων η σημερινή συμβατική σχέση με την ΕΕ προβλέπει προσέγγιση στον τομέα των τεχνικών κανονισμών, των προτύπων και της αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην προώθηση του εμπορίου μεταξύ της ΕΕ, των χωρών-εταίρων της ΕΠΓ και των εμπορικών εταίρων τους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

* Στήριξη των μεταρρυθμίσεων που οδηγούν σε βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος   * Στήριξη της ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης των ΜΜΕ   * Στήριξη της ανάπτυξης μέσω του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων τομέων και της διαφοροποίησης μέσω δημιουργίας νέων

Η ΕΕ θα στηρίζει τους εταίρους στον εκσυγχρονισμό των οικονομιών τους με στόχο μια έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της συμμετοχής στον οικονομικό διάλογο, την παροχή συμβουλών σε θέματα πολιτικής και την εξασφάλιση χρηματοδοτικής συνδρομής. Θα προωθήσει τη δημιουργία ενός καλύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος και μεταρρυθμίσεις που επιτρέπουν περισσότερες επενδύσεις, και περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Θα επικεντρωθεί επίσης στη στήριξη του τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) ο οποίος είναι πρωτογενής δημιουργός απασχόλησης (και ήδη

λαμβάνει στήριξη από τον μηχανισμό DCFTA, ιδίως μέσω της συνεργασίας για τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την πληροφόρηση. Πρέπει να ενθαρρυνθούν και να στηριχθούν μεταρρυθμίσεις για την υποβοήθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης (όπως ανάπτυξη δεξιοτήτων, κοινωνική προστασία, εκπαίδευση, νερό και υγεία).

Η έρευνα, η επιστήμη και η καινοτομία είναι καίριας σημασίας για τη δημιουργία αξιοπρεπών και βιώσιμων θέσεων εργασίας στις γειτονικές χώρες· επομένως, ο εκσυγχρονισμός και η διαφοροποίηση των οικονομιών θα πρέπει να ενθαρρυνθούν με τη διευκόλυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής των γειτονικών χωρών στις πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Δίκτυο (Enterprise Europe Network), το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το πρόγραμμα COSME της ΕΕ, η σύνδεση με το δίκτυο GÉANT, καθώς και με την προώθηση της έννοιας της «έξυπνης εξειδίκευσης», όπως αναπτύχθηκε στην περιφερειακή πολιτική της ΕΕ για τον σχεδιασμό των στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας. Πρέπει να προωθηθεί η ανάπτυξη ενός κοινού χώρου γνώσεων και καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ και των ανατολικών και νότιων γειτόνων της, χρησιμοποιώντας επιστημονικά τεκμηριωμένες αποδείξεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας που θα βασίζονται στη γνώση και την προσέλκυση επενδυτών για καινοτόμες επιχειρήσεις στην ΕΕ και στις γειτονικές χώρες. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να προωθεί την ευθυγράμμιση και την ενσωμάτωση κοινών προτεραιοτήτων έρευνας και καινοτομίας μέσω κοινών προγραμμάτων, όπως η εταιρική σχέση στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA) και η σύνδεση των γειτονικών χωρών με το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων 2020».

Η γεωργία αποτελεί σημαντική πηγή δημιουργίας θέσεων εργασίας σε πολλές χώρες-εταίρους, και η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς πολιτικές και επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό του τομέα και τη διαφοροποίηση σε άλλες δραστηριότητες που συντελούν στη δημιουργία εισοδήματος στις αγροτικές περιοχές, όπου αυτό είναι αναγκαίο. Η ΕΕ θα υποστηρίξει μια οικονομία με αποδοτική χρήση των πόρων, μέσω της αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προκλήσεων όπως η υποβάθμιση των φυσικών πόρων και ο ανταγωνισμός για τους φυσικούς πόρους. Ομοίως, η ΕΕ θα πρέπει επίσης να συμβάλει στην ανάπτυξη των θαλάσσιων οικονομιών, ενώ θα συνεργάζεται για την επίτευξη ενός κοινού οράματος για τη βιώσιμη χρήση των κοινών θαλασσών.

Η στήριξη της ψηφιακής οικονομίας θα πρέπει να ενισχυθεί με σκοπό να εναρμονιστούν τα ψηφιακά περιβάλλοντα μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της. Τα ανωτέρω θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, ανάπτυξη και καινοτομία, ιδίως προς όφελος των νέων όσον αφορά τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης, σε τοπικό επίπεδο ή εξ αποστάσεως, και για τη σύσταση επιχειρήσεων χαμηλού κεφαλαίου εκκίνησης.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ: ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

- * Έμφαση στις θέσεις εργασίας και στις δεξιότητες, ιδίως των νέων
- * Ενίσχυση της στήριξης στο Erasmus +
- * Νέα έμφαση στην επαγγελματική κατάρτιση
- * Νέα κίνητρα για τη διακίνηση εγκεφάλων

Η ΕΕ μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του τοπικού εργατικού δυναμικού και στην επικέντρωση των προσπαθειών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων και στη δημιουργία ευκαιριών ιδίως για νέους άνδρες και γυναίκες. Η εν λόγω

βοήθεια θα πρέπει να εκτείνεται από τη στήριξη της προώθησης της εξωσχολικής εκπαίδευσης («μη τυπική μάθηση») έως τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και στην καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού, καθώς και τη διασφάλιση της ανάπτυξης δεξιοτήτων, μαθητείας και κατάρτισης στον τόπο εργασίας. Η ΕΕ θα αυξήσει σημαντικά το εύρος της δέσμευσης των εταίρων γειτονικών χωρών στο Erasmus +, συμπεριλαμβανομένου ενός υψηλότερου επιπέδου χρηματοδότησης. Θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διευκόλυνση της συμμετοχής στο Erasmus + των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε περιοχές που είναι θέατρο συγκρούσεων.

Η ΕΕ θα προωθήσει την κινητικότητα στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προκειμένου να είναι σε θέση να παράσχει μεγαλύτερη στήριξη στον εν λόγω καίριας σημασίας τομέα. Η ΕΕ θα στηρίξει επίσης την κινητικότητα των ασκούμενων από ευρωπαϊκές και γειτονικές χώρες που επιθυμούν να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία στο εξωτερικό.

Η ΕΕ θα διαβουλεύεται με τους εταίρους σχετικά με τη σύσταση ομάδας για την απασχόληση των νέων και την απασχολησιμότητα στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Η ΕΕ θα ενθαρρύνει επίσης τις ανταλλαγές στον τομέα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των πολιτικών για τους νέους μεταξύ των χωρών της Νότιας Μεσογείου στο πλαίσιο υφιστάμενων φόρα για τη συνεργασία στην περιοχή. Η ΕΕ θα καλέσει το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης να διαδραματίσει ενεργό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο.

Η ΕΕ θα υποστηρίξει πολιτικές με στόχο οι δεξιότητες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, τη βελτίωση της συνεργασίας πανεπιστημίων-επιχειρήσεων και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών με σκοπό την απασχολησιμότητα για βιώσιμες θέσεις εργασίας βασιζόμενες στη γνώση και θα προωθήσει προγράμματα παροχής κινήτρων για άτομα που έχουν σπουδάσει ή αποκτήσει δεξιότητες στην ΕΕ προκειμένου να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους.

ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- * Ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων για τη στήριξη των επενδύσεων και του εκσυγχρονισμού της οικονομίας
- * Μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα με στόχο την προώθηση επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων
- * Νέες συμμαχίες μεταξύ του ιδιωτικού τομέα, της ΕΕ, των κρατών μελών και των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών (ΔΧΟ) για τη στήριξη στρατηγικών για την ανάπτυξη, την απασχόληση και τη νεολαία.

Με όσες γειτονικές χώρες το επιθυμούν, η ΕΕ θα αναπτύξει οριζόντιες εταιρικές σχέσεις για τη στήριξη της ανάπτυξης, της απασχόλησης και του οικονομικού εκσυγχρονισμού. Στις εν λόγω εταιρικές σχέσεις θα υπάρχει συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, της ΕΕ και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και άλλων εταίρων που μπορούν να βοηθήσουν τη χώρα να αναπτυχθεί σύμφωνα με μια στρατηγική «έξυπνης εξειδίκευσης».

Ειδικότερα, η ΕΕ θα ενθαρρύνει επιχειρηματίες να συνεργαστούν άμεσα με εταίρους γειτονικών χωρών. Οι αποστολές οικονομικής διπλωματίας στους εταίρους της ΕΠΓ πρέπει να εκτελούνται πιο συστηματικά, κινητοποιώντας τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις πιο

αποτελεσματικά για την προώθηση του εμπορίου και των επενδύσεων στις γειτονικές χώρες. Επιπλέον, οι εν λόγω αποστολές θα χρησιμοποιηθούν για να δοθεί η δυνατότητα στους γείτονες να συνεργαστούν με κατάλληλους εταίρους οι οποίοι θα παράσχουν έμπρακτη υποστήριξη σε συγκεκριμένες προκλήσεις οικονομικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της βάσης δεξιοτήτων τους, της επιχειρηματικότητας και της διαφοροποίησης της οικονομικής τους δραστηριότητας.

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η διαβούλευση επιβεβαίωσε ότι πρέπει να στηριχθεί η μεγαλύτερη συνδεσιμότητα ως τομέας συνεργασίας καίριας σημασίας
* Επέκταση των κύριων δικτύων ΔΕΔ-Μ στους ανατολικούς εταίρους
* Εντοπισμός των περιφερειακών δικτύων του Νότου που πρέπει να περιληφθούν στις κατευθυντήριες γραμμές για τα ΔΕΔ-Μ

Η συνεργασία στον τομέα της συνδεσιμότητας των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των εταίρων και μπορεί να αποτελέσει μέσο προώθησης του διαλόγου και αφετηρία για την μεταξύ τους περιφερειακή συνεργασία. Ανατολικά, ένα ασφαλές και βιώσιμο σύστημα μεταφορών, συνδεδεμένο με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), είναι καίριας σημασίας για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ των γειτονικών χωρών-εταίρων και της ΕΕ. Συνεπώς, η ΕΕ θα πρέπει να επεκτείνει τον κορμό του ΔΕΔ-Μ στους ανατολικούς εταίρους και, μαζί με τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και άλλους εταίρους, να προωθήσει τις αναγκαίες επενδύσεις στο εν λόγω εκτεταμένο δίκτυο.

Στον Νότο, η κανονιστική σύγκλιση και εναρμόνιση θα πρέπει να επιδιωχθούν σύμφωνα με το περιφερειακό σχέδιο δράσης για τις μεταφορές για την περίοδο 2014-2020, το οποίο αφορά τις θαλάσσιες, τις αεροπορικές, τις σιδηροδρομικές, τις οδικές και τις αστικές μεταφορές. Παράλληλα, η ΕΕ θα πρέπει να εντοπίσει τα περιφερειακά έργα υποδομής προτεραιότητας και να καταρτίσει τους ενδεικτικούς χάρτες του μελλοντικού Διαμεσογειακού Δικτύου Μεταφορών.

Ο Κοινός Αεροπορικός Χώρος θα προωθηθεί με την εφαρμογή συμφωνιών που έχουν υπογραφεί μέχρι σήμερα με τη Γεωργία, το Ισραήλ, την Ιορδανία, τη Μολδαβία και το Μαρόκο (και στο στάδιο της ολοκλήρωσης με την Ουκρανία) και τη διαπραγμάτευση νέων συμφωνιών. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να βοηθήσει την ικανότητα των εταίρων της να επωφεληθούν από τις θαλάσσιες αρτηρίες με βελτιωμένες λιμενικές υποδομές και συναφείς υπηρεσίες.

Επιπλέον, η ΕΕ θα επιδιώξει τη σύγκλιση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών με τους εταίρους της μέσω των περιφερειακών ομάδων ρυθμιστικών αρχών Ανατολικά και Νότια, αντίστοιχα, και περαιτέρω διαστημικής συνεργασίας με ενδιαφερόμενους εταίρους.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Από τη διαβούλευση προέκυψε ότι πρέπει να δοθεί σθεναρή στήριξη στην ενεργειακή συνεργασία ώστε να αποκτήσει ενισχυμένο ρόλο στην ΕΠΓ, τόσο ως μέτρο ασφαλείας (ενεργειακή κυριαρχία) όσο και ως μέσο βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

* Στήριξη της μεγαλύτερης ενεργειακής ανεξαρτησίας μέσω στήριξης της διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας, της βελτίωσης της συνεργασίας για την ενεργειακή απόδοση, και μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
* Νέο πλαίσιο συνεργασίας με εταίρους πέραν των γειτονικών χωρών

Με σκοπό την οικοδόμηση μιας ανθεκτικής Ενεργειακής Ένωσης, με μια φιλόδοξη πολιτική για το κλίμα στο επίκεντρό της, η ΕΕ είναι αποφασισμένη να ενισχύσει τον διάλογο για θέματα ενέργειας με τις γειτονικές χώρες όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια, τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά ενέργειας και την προώθηση της βιώσιμης ενέργειας. Η ΕΕ βασίζεται σθεναρά στις γειτονικές χώρες για ασφαλή, προστατευμένη και προβλέψιμη παραγωγή και μεταφορά ενέργειας και, ως εκ τούτου, πρέπει να ενισχύσει τον διάλογο με τις χώρες-εταίρους όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια και τη βιώσιμη παραγωγή. Ομοίως, η ενέργεια είναι καίριας σημασίας για την σταθερή ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα των ίδιων των εταίρων.

Ορισμένοι από τους εταίρους έχουν σημαντικά ή δυνητικά σημαντικά έσοδα από τους ενεργειακούς τους πόρους ή από τη γεωγραφική τους θέση ως χώρες διαμετακόμισης. Ωστόσο, η οικονομική σταθερότητα όλων των εταίρων εξαρτάται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό από τη βιώσιμη ισορροπία μεταξύ της ενεργειακής τους κατανάλωσης και των χαρακτηριστικών του ενεργειακού τους εφοδιασμού ή παραγωγής. Ορισμένες χώρες-εταίροι της Ανατολής είναι ευάλωτες στην υπερβολική εξάρτηση από συγκεκριμένους προμηθευτές και, ως εκ τούτου, έχουν ζωτικό συμφέρον στην ενίσχυση της κυριαρχίας τους μέσω διαφοροποίησης των πηγών εφοδιασμού τους. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις εν λόγω προσπάθειες. Άλλες χώρες-εταίροι στον Νότο αντιμετωπίζουν επίσης προκλήσεις όσον αφορά τη διαχείριση της αυξανόμενης ζήτησης ενέργειας.

Πρωτοβουλίες όπως η δημιουργία ικανότητας αντίστροφης ροής φυσικού αερίου στην Ουκρανία, με τη συμπλήρωση του Νοτίου Διαδρόμου Μεταφοράς Φυσικού Αερίου και τη βέλτιστη χρήση της ανακάλυψης νέων ενεργειακών αποθεμάτων, με παράλληλη αξιολόγηση και πρόληψη δυνητικών κινδύνων, είναι σημαντικές για την επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ενισχυμένη συνεργασία για την ενεργειακή απόδοση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη διαχείριση της ζήτησης και τη δράση μετριασμού και προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος θα βοηθήσει στην ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών, ανταγωνιστικών, ευέλικτων και σταθερών οικονομιών, αυξάνοντας παράλληλα την ενεργειακή κυριαρχία και τη μείωση των εκπομπών. Η προώθηση της πλήρους εφαρμογής της επικείμενης συμφωνίας για το κλίμα του Παρισιού και της επακόλουθης μετεξέλιξής της, συμπεριλαμβανομένων, ιδίως, των δεσμεύσεων των εταίρων μας είναι σημαντική για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Η ΕΕ θα καταβάλλει προσπάθειες για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη διενέργεια κοινής έρευνας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στα ορυκτά καύσιμα, την καθιέρωση εμπεριστατωμένων πλαισίων παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και εξακρίβωσης των εκπομπών, όπου θα συμπεριλαμβάνονται, μακροπρόθεσμα, τα συστήματα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, τα οποία θα μπορούσαν να συνδεθούν με το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ μόλις είναι έτοιμα.

Προκειμένου να αυξηθούν οι ευκαιρίες για επενδύσεις και εμπορικές συναλλαγές, η ΕΕ θα ενισχύσει την πλήρη ενοποίηση της αγοράς ενέργειας με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Ουκρανία και τη Γεωργία μέσω της Ενεργειακής Κοινότητας. Επίσης, η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώξει την κανονιστική σύγκλιση με άλλους εταίρους σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Όσον αφορά τις νότιες γειτονικές χώρες-εταίρους, η ΕΕ θα διασφαλίσει τη συνεργασία, σε εξατομικευμένη βάση, για την προώθηση της παραγωγής, της διανομής, της εμπορίας και της αποδοτικής κατανάλωσης ενέργειας. Ως πρώτο βήμα, η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους ενδιαφερόμενους εταίρους και τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας προκειμένου να καθιερώσει την ολοκληρωμένη επανεξέταση της ενεργειακής πολιτικής ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής των φραγμών στις επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας και του προσδιορισμού των ενδεδειγμένων μεταρρυθμίσεων.

Η ΕΕ θα στηρίξει τη συνεργασία σε υποπεριφερειακό επίπεδο, όπως ενδείκνυται, στην Ανατολική Μεσόγειο, στο Μαγκρέμπ και στον Νότιο Καύκασο. Πέραν των γειτονικών χωρών, ένα νέο θεματικό πλαίσιο θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη της συνεργασίας με εταίρους όπως η Τουρκία, το Καζακστάν, το Τουρκμενιστάν, και, ενδεχομένως, το Ιράκ και το Ιράν. Αυτό θα διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία και τις επενδύσεις εν προκειμένω, με βάση επιτυχείς πρωτοβουλίες όπως το INOGATE. Όταν ωριμάσουν οι συνθήκες, η ΕΕ θα εξετάσει το ενδεχόμενο επαναπροσδιορισμού της ενεργειακής σχέσης με τη Ρωσία, με βάση το διεθνές δίκαιο και το ευρωπαϊκό δίκαιο.

V. 2. Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Από τη διαβούλευση διαφάνηκε η πολύ έντονη επιθυμία να ισχυροποιηθεί η θέση της ασφάλειας στο πλαίσιο της ΕΠΓ, προκειμένου οι χώρες-εταίροι να καταστούν πιο ανθεκτικές στις απειλές που αντιμετωπίζουν επί του παρόντος. Η έμφαση που δίνεται εκ νέου στην ασφάλεια θα ανοίξει ένα ευρύ φάσμα νέων τομέων συνεργασίας στο πλαίσιο της ΕΠΓ. Η συνεργασία θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, την προστασία των συνόρων, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, και τη διαχείριση κρίσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2015 επανέλαβε την ανάγκη χειραφέτησης των εταίρων και την ανάγκη να δοθεί η δυνατότητα στους εταίρους να προλαμβάνουν και να διαχειρίζονται κρίσεις, μεταξύ άλλων μέσω συγκεκριμένων έργων δημιουργίας ικανοτήτων με ευέλικτο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής. Δεδομένων των συγκεκριμένων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εταίροι στον τομέα της ασφάλειας, η ΕΕ θα πρέπει να επικεντρωθεί στην ενίσχυση της συνεργασίας για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας. Ενισχύοντας περαιτέρω το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια,² η νέα ΕΠΓ θα δώσει προτεραιότητα στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης· βάζοντας φραγμό στο σοβαρό και οργανωμένο διασυνοριακό έγκλημα και στη διαφθορά· βελτιώνοντας τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και καταπολεμώντας το έγκλημα στον

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM (2015) 185 final

κυβερνοχώρο, με πλήρη συμμόρφωση στο κράτος δικαίου και στο διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η προορατική συνεργασία με εταίρους των γειτονικών χωρών είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των διασυνοριακών απειλών και για να συμβάλει στην προστασία των κοινών συνόρων. Από κοινού με τις ενδιαφερόμενες χώρες-εταίρους θα πρέπει να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών και η δημιουργία ικανοτήτων για την αντιμετώπιση των διασυνοριακών απειλών. Επιπροσθέτως, η νέα ΕΠΓ θα αντιμετωπίσει τα οριζόντια προβλήματα ασφάλειας που σχετίζονται με τη μετανάστευση, όπως η παράνομη διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ανθρώπων, η κοινωνική συνοχή και η προστασία/διαχείριση των συνόρων.

Θα καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενσωμάτωση και την ενίσχυση της εφαρμογής της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, των παρεπόμενων ψηφισμάτων και της διάστασης του φύλου στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επανεξέταση της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας.

Μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας: η ΕΕ προτίθεται να εντείνει τις επαφές με τις αρχές των χωρών-εταίρων που ασχολούνται με θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια. Οι ενδιαφερόμενες χώρες-εταίροι θα πρέπει να υποστηριχθούν κατά τη μεταρρύθμιση του τομέα της πολιτικής και στρατιωτικής ασφάλειας. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή συμβουλών σε θέματα στρατηγικής και πολιτικής, δραστηριότητες δημιουργίας θεσμών και ικανοτήτων, τον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και τη στήριξη κοινοτικών προγραμμάτων ασφάλειας.

Αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης: Η απειλή της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης επηρεάζει τόσο την Ευρώπη όσο και τις γειτονικές της χώρες. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία με τους εταίρους για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης, της αντιμετώπισης του βίαιου εξτρεμισμού, της στήριξης μέτρων ποινικής δικαιοσύνης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και της καταπολέμησης και καταστολής της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, μέσω κατάλληλων πλαισίων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως των οργανώσεων της νεολαίας, στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης θα είναι καίριας σημασίας. Το υφιστάμενο δίκτυο ευαισθητοποίησης για τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN) και το προσφάτως συσταθέν κέντρο αριστείας θα αποτελέσουν σημαντικό πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας. Η αντιμετώπιση ευρύτερων ζητημάτων όπως η αναποτελεσματική δικαιοσύνη, η ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων, η ρητορική του μίσους, η ανεργία των νέων και ο αναλφαβητισμός θα αποτελέσουν επίσης μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης. Ο διαπολιτισμικός διάλογος, όπως αυτός που προωθείται από το Ίδρυμα Anna Lindh, θα είναι καίριας σημασίας.

Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος: το οργανωμένο έγκλημα και η διαφθορά μπορεί να απειλήσουν τη σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή. Η ΕΕ θα πρέπει να στηρίζει περισσότερο τις χώρες-εταίρους στον αγώνα τους για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένου του αγώνα για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, και της εξάρθρωσης

εγκληματικών δικτύων, με την προώθηση της χρήσης οικονομικών ερευνών, συμπληρωματικών των αμιγών εργαλείων ποινικού δικαίου. Για τον σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια³ ανελήφθη η δέσμευση να επεκταθεί το έργο του «κύκλου πολιτικής (για το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα) στις γειτονικές χώρες. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να διερευνήσει τη δυνατότητα συμμετοχής των χωρών-εταίρων στα υφιστάμενα δίκτυα οικονομικών ερευνών (όπως τα δίκτυα των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών). Επιπλέον, η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις χώρες-εταίρους για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και της συνεργασίας και υποστήριξής τους για εφαρμογή ολοκληρωμένων και ισόρροπων εθνικών πολιτικών κατά των ναρκωτικών. Όπου κρίνεται αναγκαίο, η ΕΕ θα επιδιώξει να βελτιώσει το νομικό πλαίσιο για τη δικαστική και αστυνομική συνεργασία με τις χώρες-εταίρους και θα εργαστεί για την εφαρμογή του. Σε συνεργασία με την Ιντερπόλ, θα πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη δημιουργίας περαιτέρω ικανότητας επιβολής του νόμου στις γειτονικές χώρες και εκτέλεσης εργασιών με σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών με τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ευρωπόλ. Με τον Eurojust (Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης), η ΕΕ θα προωθήσει την ανάληψη ισχυρότερης δέσμευσης και τη συνεργασία προκειμένου να διευκολύνει τη δικαστική συνεργασία σε όλες τις έρευνες σοβαρών εγκλημάτων.

Καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο: Η στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο⁴ παρέχει το λειτουργικό πλαίσιο για περαιτέρω δέσμευση με τους εταίρους των γειτονικών χωρών. Η ΕΕ θα πρέπει να παρέχει βοήθεια για τη δημιουργία ικανοτήτων στους τομείς της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και των ανθεκτικών υποδομών πληροφοριών, στην καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και της τρομοκρατίας στον κυβερνοχώρο, μεταξύ άλλων μέσω της ανάλυσης των απειλών, της προώθησης της εξειδίκευσης στην επιβολή του νόμου, της δικαστικής κατάρτισης και της στήριξης της χάραξης συναφών εθνικών πολιτικών και στρατηγικών και της σύστασης θεσμικών οργάνων σε τρίτες χώρες. Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί την επικύρωση και εφαρμογή της σύμβασης της Βουδαπέστης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο με τις γειτονικές χώρες-εταίρους. Η σύμβαση παρέχει υπόδειγμα για την εκπόνηση εθνικής νομοθεσίας για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και τη βάση για διεθνή συνεργασία στον εν λόγω τομέα.

Μετριασμός των κινδύνων από χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά μέσα παροχή βοήθειας στους εταίρους προκειμένου να βελτιώσουν την ικανότητα ετοιμότητας και αντίδρασής τους, μεταξύ άλλων μέσω του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ κέντρου αριστείας.

Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ) συνεργασία και αντιμετώπιση παρατεταμένων συγκρούσεων: οι δομές που έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ μπορεί να αποτελέσουν ένα φόρουμ

³ Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια ([COM\(2015\)185 final](#))

⁴ Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο: Για έναν ανοικτό, ασφαλή και προστατευμένο κυβερνοχώρο (JOIN(2013) 1 final)

ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, με σκοπό τη συνεργασία επί κοινών στόχων, καθώς και τη δημιουργία ικανοτήτων. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί νέα ώθηση στη συνεργασία σε θέματα που άπτονται της ΚΠΑΑ. Προκειμένου να προαχθεί ένα πνεύμα εταιρικής σχέσης και κοινής ανάληψης ευθυνών – κατά περίπτωση – θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των χωρών-εταίρων σε αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ, στις μάχιμες μονάδες της ΕΕ, και η διασύνδεσή τους με τα σχετικά προγράμματα και οργανισμούς, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας και η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας. Η ΕΕ θα επιδιώξει να καθιερώσει διάλογο για την ασφάλεια και την άμυνα με τις χώρες-εταίρους και θα διευκολύνει τη συμμετοχή των υπαλλήλων και των αξιωματικών των χωρών-εταίρων στα μαθήματα των σχετικών αμυντικών ακαδημιών. Σύμφωνα με τη συνολική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τις εξωτερικές συγκρούσεις και κρίσεις, θα χρησιμοποιηθούν όλα τα διαθέσιμα μέσα, συμπεριλαμβανομένων, όπου είναι απαραίτητο, αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ ή ειδικών εκπροσώπων της ΕΕ, με σκοπό τη στήριξη της διαχείρισης κρίσεων και της αντιμετώπισης των παρατεταμένων συγκρούσεων στις γειτονικές χώρες.

Διαχείριση και αντιμετώπιση κρίσεων: Η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει την ικανότητα έγκαιρης προειδοποίησης, πρόληψης και ετοιμότητας των εταίρων διασφαλίζοντας στενές εταιρικές σχέσεις στον τομέα της πολιτικής προστασίας και συνεργασίας με τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ. Επίσης, η ΕΕ θα δώσει μεγαλύτερη έμφαση στις πτυχές ασφάλειας της υγείας με την ενίσχυση των ικανοτήτων των χωρών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις απειλές κατά της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των μεταδιδόμενων νόσων. Με την επιφύλαξη ad hoc απόφασης, η πρόσβαση στις εικόνες που παρέχει το Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ανάγκης αντιμετώπισης κρίσεων. Η ευελιξία κατά τον προγραμματισμό και τη χρήση της ΕΠΓ και άλλων χρηματοδοτικών μέσων θα είναι καίριας σημασίας στην εν λόγω προσέγγιση. Ως εκ τούτου, θα διασφαλισθεί ο στενός συντονισμός μεταξύ του έργου για την ασφάλεια που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΜΓ με ευρύτερες δραστηριότητες ΚΕΠΠΑ/ΚΠΑΑ, με το έργο των κρατών μελών της ΕΕ, τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και με τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθούν οι συνέργειες με άλλα μέσα και με συνδέσμους για τη συνεργασία στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, βάσει αρχών και αναγκών, καθώς και της ανθεκτικότητας και της σταθερότητας. Με γνώμονα μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, η συμμετοχή των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ θα είναι καίριας σημασίας τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση της στήριξης στον τομέα της ασφάλειας.

V. 3. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το έντονο ενδιαφέρον των εταίρων στην ενίσχυση της κινητικότητας προς την ΕΕ επιβεβαιώνεται από τη διαβούλευση, η οποία πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο μεγάλων ροών μεταναστών και προσφύγων οι οποίοι συχνά διέρχονται από γειτονικές χώρες. Η ΕΠΓ θα αντικατοπτρίζει την ενισχυμένη συνεργασία με αντικείμενο τη νομότυπη και την μη νομότυπη μετανάστευση.

* Ενίσχυση της συνεργασίας με εταίρους πέραν των γειτονικών χωρών

* Αύξηση της στήριξης σε όσους υποδέχονται και συνδράμουν πρόσφυγες και εκτοπισθέντες στο εσωτερικό χώρας (EEX)

- * Αύξηση της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μη νομότυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης
  - * Αποτελεσματική συνεργασία για την επιστροφή και την επανεισδοχή, και τη βιώσιμη επανένταξη
- Αλλά και
- * καλύτερος εντοπισμός των ελλείψεων δεξιοτήτων στην ΕΕ προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία επωφελής νόμιμη μετανάστευση·
  - * καλύτερη στήριξη της κυκλικής μετανάστευσης
  - * ενθάρρυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων
  - * δρομολόγηση του διαλόγου με αντικείμενο την ακαδημαϊκή κινητικότητα

Όπως καταδεικνύει η πρόσφατη προσφυγική κρίση, η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μη νομότυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης αποτελεί κεντρικό στοιχείο σταθεροποίησης των γειτονικών χωρών.

Ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση· συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 25-26 Ιουνίου και 15-16 Οκτωβρίου· η διάσκεψη υψηλού επιπέδου για τη διαδρομή Ανατολικής Μεσογείου/Δυτικών Βαλκανίων της 8ης Οκτωβρίου και η σύνοδος κορυφής της Βαλέτας για τη μετανάστευση στις 11-12 Νοεμβρίου 2015 επιβεβαιώνουν αμφότερες τη νέα πολιτική ώθηση για τη διεύρυνση της συνεργασίας με τους εταίρους της ΕΠΓ.

Ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με βάση μια ολοκληρωμένη προσέγγιση

Η συνεργασία με τους εταίρους για τη μετανάστευση και την κινητικότητα έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο διαφόρων εκτενών διαβουλεύσεων για τη θεώρηση διαβατηρίου και ορισμένων εταιρικών σχέσεων στον τομέα της κινητικότητας. Επίσης, έχουν διεξαχθεί διαβουλεύσεις και με άλλους εταίρους, τόσο στην Ανατολή όσο και στον Νότο. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να τονώσει τη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες και όχι μόνο, κυρίως με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, την Τουρκία, τις χώρες της ευρύτερης Μέσης Ανατολής, την περιοχή του Σαχέλ και το Κέρασ της Αφρικής. Προκειμένου να προωθηθούν οι μεταρρυθμίσεις και να ενισχυθεί η δέσμευση των χωρών-εταίρων να συνεργαστούν στο πλαίσιο στενότερης εταιρικής σχέσης, θα πρέπει να ενισχυθεί η διαφοροποίηση μεταξύ χωρών-εταίρων, με στενότερη συνεργασία σε θέματα θεωρήσεων διαβατηρίου και κινητικότητας με όσες χώρες-εταίρους είναι πρόθυμες να συνεργαστούν με την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων διαβατηρίου και της διευκόλυνσης του διαλόγου με τους εταίρους.

Βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη περιφερειακοί διάλογοι, όπως οι διαδικασίες του Ραμπάτ και του Χαρτούμ στον Νότο και οι διαδικασίες της Βουδαπέστης και της Πράγας προς Ανατολάς, καθώς και στο πλαίσιο της ομάδας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης για τη μετανάστευση και το άσυλο για τη διαπεριφερειακή συνεργασία και τον προγραμματισμό. Πρέπει να εκπονηθεί νέο θεματικό πλαίσιο προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα μιας αποτελεσματικότερης συνεργασίας για τη μετανάστευση με χώρες εκτός των γειτονικών χωρών.

Πρώθηση της αμοιβαία επωφελούς μετανάστευσης και κινητικότητας

Παράλληλα με τις προσπάθειες αντιμετώπισης της μη νομότυπης μετανάστευσης, η ΕΕ εξακολουθεί να πιστεύει ότι θα πρέπει να προωθηθούν η κινητικότητα και οι διαπροσωπικές επαφές. Η ΕΕ προτίθεται να προωθήσει καλύτερα εργαλεία για τον εντοπισμό των ελλείψεων όσον αφορά τις δεξιότητες στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας και να ενθαρρύνει την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών που εργάζονται στην ΕΕ.

Η ΕΕ θα ενισχύσει το νομικό της πλαίσιο και θα προωθήσει της πλήρη και εξατομικευμένη εφαρμογή του, λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι εταίροι της ΕΠΓ.

Τον Μάρτιο του 2016, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για την μπλε κάρτα της ΕΕ, με σκοπό τη βελτίωση και την περαιτέρω διευκόλυνση της εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με υψηλή εξειδίκευση στην ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει να διευκολύνει την επέκταση της ακαδημαϊκής κινητικότητας και να βελτιώσει το νομικό πλαίσιο για τους όρους εισόδου και διαμονής στην ΕΕ το οποίο ισχύει για τους υπηκόους της ΕΠΓ, με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την πρακτική άσκηση και την εθελοντική υπηρεσία.

Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τις χώρες της ΕΠΓ προκειμένου να ενθαρρύνει τη διευκόλυνση της αναγνώρισης δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, και να συμβάλει στην πραγματοποίηση προόδου.

Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα προωθηθεί το καθεστώς μετανάστευσης του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσφοράς προτιμησιακών καθεστώτων στους υπηκόους των χωρών της ΕΠΓ που επιθυμούν να αναλάβουν δέσμευση για περαιτέρω συνεργασία με την ΕΕ με αντικείμενο τη μετανάστευση.

Θα καθιερωθεί ένα βήμα διαλόγου με τις επιχειρήσεις, τα συνδικάτα και τους κοινωνικούς εταίρους με σκοπό την καλύτερη εκτίμηση των αναγκών της αγοράς εργασίας και του ρόλου που θα μπορούσε να διαδραματίσει εν προκειμένω η μετανάστευση. Μακροπρόθεσμα, μια νέα προσέγγιση της νόμιμης μετανάστευσης θα μπορούσε να είναι επωφελής, με βάση το παράδειγμα των συστημάτων «εκδήλωσης ενδιαφέροντος» που επιτρέπουν στους εργοδότες να προσδιορίζουν τους υποψηφίους που έχουν προτεραιότητα με βάση έναν κατάλογο προεπιλεγμένων υποψηφίων.

Στο ίδιο πνεύμα, θα επιδιωχθούν αποτελεσματικότεροι τρόποι σύναψης δεσμών με τις κοινότητες της διασποράς, ενίσχυσης των περιφερειακών προγραμμάτων κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας μεταξύ των χωρών του Νότου, και εκτέλεσης εργασιών όσον αφορά την κυκλική μετανάστευση, μεταξύ άλλων, μέσω της καθιέρωσης προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς (π.χ. γεωργία ή τουρισμός) σύμφωνα με την οδηγία του 2014 για τους εποχικά εργαζόμενους. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να προωθήσει προγράμματα μετανάστευσης σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, και προγράμματα κατάρτισης για επιχειρηματίες σε ευρωπαϊκές χώρες.

Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εξετάσει κατά πόσο μπορεί να επιτρέψει σε άτομα που διαμένουν προσωρινά στην ΕΕ να αρχίσουν επιχειρηματική, επαγγελματική ή άλλη δραστηριότητα στη χώρα καταγωγής τους, διατηρώντας την κύρια κατοικία τους σε ένα από τα κράτη μέλη.

Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν θέματα που συνδέονται με την αποδοτική μεταφορά εμβασμάτων.

Θα δημιουργηθεί ένα ταμείο εκκίνησης (Startback) προκειμένου να παρασχεθούν κεφάλαια για την προώθηση της «διακίνησης εγκεφάλων». Το εν λόγω Ταμείο θα στηρίζει τους μετανάστες που επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής τους μετά τη διαμονή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να είναι σε θέση να επανεκταχθούν και να συμβάλλουν, με τις αποκτηθείσες δεξιότητες και γνώσεις, στην ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας σε τοπικό επίπεδο.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί μια ρεαλιστική και δίκαιη παρουσίαση των θέσεών της για τη μετανάστευση και να καταπολεμά με σθένος κάθε μορφή και εκδήλωση ρατσισμού και διακρίσεων, προάγοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο, την πολιτισμική πολυμορφία και την αμοιβαία κατανόηση.

Διασφάλιση της προστασίας σε όσους την έχουν ανάγκη

Στην ευρύτερη περιοχή γειτονίας της ΕΕ καταγράφονται αρκετές σημαντικές παρατεταμένες κρίσεις και φιλοξενείται περίπου το 40 % των προσφύγων και των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό χώρας. Ως εκ τούτου, η ΕΕ χρειάζεται μια πιο ενοποιημένη και ολοκληρωμένη αντίδραση που να προωθεί τη στενή διασύνδεση μεταξύ των βραχυπρόθεσμων ανθρωπιστικών αναγκών και μιας πιο μακροπρόθεσμης ανάπτυξης, καθώς και πιο μακροπρόθεσμων αντιδράσεων σε θέματα ασφάλειας.

Η ΕΕ θα πρέπει να βοηθήσει τις χώρες-εταίρους στην εκπόνηση οικείων συστημάτων ασύλου και προστασίας, στηρίζοντας τους εκτοπισθέντες λόγω συγκρούσεων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τα ασυνόδευτα παιδιά-πρόσφυγες, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι βασικές ανάγκες τους είναι εγγυημένες, τα ανθρώπινα δικαιώματά τους είναι προστατευμένα και το κοινωνικοοικονομικό και ανθρώπινο δυναμικό τους δεν χάνεται αλλά τίθεται στη διάθεση των κοινωνιών και των κοινοτήτων υποδοχής. Τα νέα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης και προστασίας (RDPPs) στη Βόρειο Αφρική και στο Κέρασ της Αφρικής τα οποία θα αρχίσουν να υλοποιούνται το 2016, καθώς και το υφιστάμενο RDPP στη Μέση Ανατολή (Ιορδανία, Λίβανος και Ιράκ) θα είναι κρίσιμης σημασίας εν προκειμένω. Σκοπός τους είναι να στηριχθούν οι χώρες-εταίροι ώστε υποδεχθούν μεγάλους αριθμούς εκτοπισθέντων ανθρώπων μέσω της δημιουργίας ικανοτήτων και παροχής συνδρομής, πρωτίστως στον τομέα της διεθνούς προστασίας και ασύλου, εν μέρει αυξάνοντας την ανθεκτικότητα των δια της βίας εκτοπισθέντων πληθυσμών και των κοινοτήτων υποδοχής τους.

Καταπολέμηση της μη νομότυπης μετανάστευσης

Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τις χώρες της ΕΠΓ για την αντιμετώπιση και τον μετριασμό των βαθύτερων αιτίων της μη νομότυπης μετανάστευσης, τόσο των υπηκόων τους όσο και όσων διέρχονται από τις χώρες τους.

Η ΕΕ θα συνεργαστεί για την επιστροφή, με αξιοπρεπή και βιώσιμο τρόπο, όσων δεν έχουν ή δεν έχουν πλέον δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της σύναψης και της

πλήρους εφαρμογής συμφωνιών επανεισδοχής και προγραμμάτων εθελοντικής επιστροφής και επανεισδοχής, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την επιστροφή τους. Η ΕΕ θα βοηθήσει επίσης τις χώρες της ΕΠΓ να αναπτύξουν τη δική τους πολιτική επιστροφής ώστε να μπορούν να διενεργούν επιστροφή ατόμων σε τρίτες χώρες καταγωγής. Θα πρέπει επίσης να δημιουργηθούν περαιτέρω κατάλληλοι μηχανισμοί προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα άτομα που επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής τους μπορούν να επανενταχθούν και να συμβάλλουν στην τοπική οικονομία και κοινωνία. Πρέπει να κινητοποιηθούν όλα τα μέσα για την ενίσχυση της συνεργασίας όσον αφορά την επιστροφή και την επανεισδοχή, ούτως ώστε να τεθεί η επανεισδοχή στο επίκεντρο όλων των συνομιλιών με τις χώρες καταγωγής μη νομότυπων μεταναστών⁵.

Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τη στήριξη των προσπαθειών χάραξης εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και εκπόνησης προτύπων ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, σε συνεργασία με τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ.

Ενίσχυση της συνεργασίας για τη διαχείριση των συνόρων

Η προορατική δέσμευση με τους εταίρους της περιοχής γειτονίας στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων είναι απαραίτητη για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών πιέσεων. Από κοινού με τις ενδιαφερόμενες χώρες-εταίρους, η ΕΕ θα εντείνει περαιτέρω τις εργασίες στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών, των διοικητικών ικανοτήτων και της επιχειρησιακής και τεχνικής συνεργασίας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω κατάρτισης, έρευνας, πιλοτικών έργων δημιουργίας ικανοτήτων και πιλοτικών έργων με τις χώρες-εταίρους, ιδίως μέσω της συνεργασίας με αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του Frontex (Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και της Ευρωπόλ.

VI. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε εν μέρει στο πλαίσιο των υφιστάμενων περιφερειακών μορφών συνεργασίας, οι οποίες θα συνεχιστούν. Ωστόσο, η διαβούλευση επιβεβαίωσε το μεγάλο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη νέων τρόπων συνεργασίας με όσους γειτονεύουν με τις γειτονικές μας χώρες.

* Νέες επαφές πέραν των ορίων της περιοχής ΕΠΓ

* Νέα θεματικά πλαίσια για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, π.χ. μετανάστευση, ενέργεια, ασφάλεια και υγεία

Το 2009, η ΕΕ και οι έξι ανατολικοί εταίροι της δρομολόγησαν την Ανατολική Εταιρική Σχέση (ΑΕΣ), με βάση την προσήλωσή τους σε θεμελιώδεις αξίες (συμπεριλαμβανομένης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών), στην οικονομία της αγοράς, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στη χρηστή διακυβέρνηση. Έκτοτε, η ΑΕΣ έχει εξελιχθεί σε ένα δυναμικό φόρουμ ανταλλαγής απόψεων και συνεργασίας σε θέματα που εκτείνονται από το εμπόριο έως την ενέργεια, τις μεταφορές και την εκπαίδευση ή το περιβάλλον. Το 2015 η σύνοδος κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής

⁵ Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την επιστροφή, 9 Σεπτεμβρίου 2015, COM(2015)453 final

Σχέσης στη Ρίγα χαρακτήρισε την ενίσχυση των θεσμών και τη χρηστή διακυβέρνηση, την κινητικότητα και τις ανθρώπινες επαφές, τις ευκαιρίες της αγοράς και τις διασυνδέσεις ως κοινές προτεραιότητες, οι οποίες θα επιδιωχθούν από κοινού με τους εταίρους, συμπεριλαμβανομένου του πολυμερούς πλαισίου της ΑΕΣ. Εναπόκειται στην ΕΕ και στους εταίρους της να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να εξελιχθούν οι σχέσεις τους.

Η περιφερειακή συνεργασία στις γειτονικές χώρες του Νότου σημείωσε πρόοδο στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Ο εν λόγω οργανισμός απεδείχθη ότι αποτελεί ένα πολύτιμο φόρουμ πολιτικών και οικονομικών διαβουλεύσεων, παρέχοντας το πλαίσιο συνεργασίας σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και σε επιχειρησιακά έργα στην περιοχή. Πολλοί συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση συνέστησαν τη διεύρυνση της εν λόγω συνεργασίας. Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος εργάζονται για την περαιτέρω ενδυνάμωση της εν λόγω περιφερειακής συνεργασίας. Για τον λόγο αυτό, η ΕΕ θα δώσει προτεραιότητα, όπου ενδείκνυται, στην Ένωση για τη Μεσόγειο στο πλαίσιο των προσπαθειών της για περιφερειακή συνεργασία.

Οι σχέσεις μεταξύ των ίδιων των γειτονικών χωρών θα πρέπει να ενισχυθούν, και θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η συνεργασία σε υποπεριφερειακό επίπεδο, τόσο προς Ανατολάς όσο και στον Νότο. Κατά περίπτωση, η περιφερειακή συνεργασία μεταξύ των εταίρων της περιοχής γειτονίας και μεταξύ κρατών μελών, καθώς και με τις υποψήφιες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, θα συνεχιστεί μέσω των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ και των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας, με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους.

Όταν οι διασυνδέσεις και οι αλληλεξαρτήσεις με άλλους εταίρους απαιτούν ευρύτερες μορφές συνεργασίας, θα πρέπει να συμμετέχουν τρίτες χώρες. Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει τα θεματικά πλαίσια για να προτείνει μια συνεργασία σχετικά με περιφερειακά θέματα που απασχολούν τις γειτονικές μας χώρες, στους κρατικούς και πολυμερείς φορείς στην ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων που βρίσκονται σε διαδικασία προσχώρησης και άλλων εταίρων. Τα θεματικά δίκτυα θα χρησιμοποιούνται για την καθιέρωση ενός τακτικού φόρουμ προκειμένου να συζητώνται οι κοινές πολιτικές προσεγγίσεις, ο προγραμματισμός και οι επενδύσεις που εκτείνονται πέραν των γειτονικών χωρών. Θα πραγματοποιηθούν ad hoc συνεδριάσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη από τις νότιες ή ανατολικές γειτονικές χώρες, στις οποίες θα συμμετέχουν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, οι γειτονικές χώρες και οι περιφερειακοί εταίροι, καθώς και οι διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (ΔΧΟ), διεθνείς οργανισμοί και άλλοι δωρητές. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα θα κληθούν όπου κρίνεται σκόπιμο. Η μορφή των εν λόγω θεματικών πλαισίων και των εμπλεκόμενων θα εξαρτάται από το θέμα και θα βασίζεται στις υπάρχουσες δομές. Θα δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα στη μετανάστευση, στην ενέργεια και στην ασφάλεια.

Η Τουρκία είναι υποψήφια χώρα για προσχώρηση στην ΕΕ και μια σημαντική γειτονική χώρα τόσο για την ΕΕ όσο και για διάφορες χώρες-εταίρους. Κατά την ανάπτυξη των θεματικών πλαισίων που εκτείνονται πέραν των γειτονικών χωρών, η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την Τουρκία επί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

Οι σχέσεις της ΕΕ με τη Ρωσική Ομοσπονδία έχουν επιδεινωθεί ως αποτέλεσμα της παράνομης προσάρτησης της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης, και την αποσταθεροποίηση της ανατολικής Ουκρανίας. Υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που αφορούν την περιοχή για τα οποία θα ήταν χρήσιμη η εποικοδομητική συνεργασία με σκοπό την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων και τη διερεύνηση περαιτέρω δυνατοτήτων, όταν το επιτρέπουν οι συνθήκες.

Η συνεργασία σε άλλα φόρα θα συμπληρώσει τις εν λόγω περιφερειακές δεσμεύσεις. Η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τις επαφές με τους εταίρους της Υποσαχάριας Αφρικής και της περιοχής του Σαχέλ, και στο πλαίσιο αυτό να διασφαλίσει τη συνοχή με τις εν εξελίξει εργασίες για το θεματολόγιο μετά τη συμφωνία του Κοτονού. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να κινητοποιήσει όλους τους ενδιαφερόμενους εταίρους στη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική στους τομείς του πολιτικού διαλόγου, των επενδύσεων και της ενίσχυσης. Πρόκειται για την περαιτέρω συνέχιση του διαλόγου με τον Σύνδεσμο των Αραβικών Κρατών, τη συνεργασία με τον Οργανισμό Ισλαμικής Συνεργασίας (ΟΙC), το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου (ΣΣΚ), την Αφρικανική Ένωση, την Ένωση του Αραβικού Μαγκρέμπ και τις εργασίες στο πλαίσιο του φόρουμ για τη Δυτική Μεσόγειο (Διάλογος 5 + 5). Η πρωτοβουλία «Συνέργεια στον Εύξεινο Πόντο» έχει εξελιχθεί σε σημαντικό φόρουμ για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, παράλληλα με την ενθάρρυνση της πολιτικής και οικονομικής μεταρρύθμισης. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να προωθεί την περιφερειακή συνεργασία και να ενισχύει τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και τα όργανά τους.

Στο πλαίσιο της περιφερειακής στρατηγικής της ΕΕ για τη Συρία και το Ιράκ και ενόψει της απειλής του ISIL/Da'esh αναλαμβάνονται δράσεις από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της με σκοπό τη συνδρομή στην αποκατάσταση της ειρήνης και της ασφάλειας στη Συρία και στο Ιράκ. Όσον αφορά το Ιράν, η υλοποίηση της πρόσφατης συμφωνίας αποτελεί ευκαιρία περαιτέρω συνεργασίας σε περιφερειακά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας. Δεδομένης της στρατηγικής σημασίας της Κεντρικής Ασίας, η ΕΕ θα πρέπει να επεκτείνει τις επαφές της με τους υπόψη εταίρους με σκοπό τη δημιουργία ισχυρών, βιώσιμων και σταθερών σχέσεων με τις χώρες της περιοχής.

VII. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

VII.1 ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Η ΕΕ έχει δεσμεύσει σημαντικούς πόρους για τη στήριξη της μεγάλης πρόκλησης που αποτελεί η σταθεροποίηση στις γειτονικές χώρες, ενώ πάνω από 15 δισεκατ. ευρώ διατίθενται μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (ΕΜΓ) για την περίοδο 2014-20. Για να μεγιστοποιηθεί περαιτέρω ο αντίκτυπος, η ΕΕ θα επιδιώξει την προσέλκυση σημαντικής πρόσθετης χρηματοδότησης με περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας της με μεγάλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μέσω του Ταμείου Επενδύσεων Γειτονίας (ΝΙF). Η ΕΕ θα εκσυγχρονίσει και θα εναρμονίσει από στρατηγική άποψη τα οικεία μέσα τεχνικής βοήθειας (ΤΑΙΕΧ (τεχνική βοήθεια και ανταλλαγή πληροφοριών) και αδελφοποίηση) με σκοπό την παροχή εξατομικευμένης στήριξης. Η ΕΕ και οι χώρες-εταίροι θα εξακολουθήσουν να συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η χρηματοδοτική βοήθεια της ΕΕ

διοχετεύεται στους δικαιούχους για τους οποίους προορίζεται και δεν εκτρέπεται εξαιτίας απάτης.

Τα θεματολόγια σύνδεσης και οι προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης θα αποτελέσουν τη βάση καθορισμού προτεραιοτήτων κατά την παροχή βοήθειας. Οι διμερείς παροχές σε χώρες-εταίρους θα αντανakλούν τις προτεραιότητες της ΕΠΓ και το εύρος των φιλοδοξιών των εν λόγω χωρών, ενώ η προσήλωση στις μεταρρυθμίσεις και η υλοποίησή τους θα εξακολουθήσει να προσανατολίζει τη διάθεση των κονδυλίων εντός του προγράμματος-πλασίου της ΕΠΓ.

Οι εξελίξεις στις γειτονικές χώρες κατέδειξαν την αυξανόμενη ανάγκη για διεθνή χρηματοπιστωτική και οικονομική στήριξη με σκοπό την υποβοήθηση της αναγκαίας μετάβασης και της σταθερότητας. Τα υφιστάμενα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπουν πόρους που προορίζονται για ένα πλήθος ζητημάτων, αλλά σε πολλές περιπτώσεις είναι περιορισμένα σε σύγκριση με τις ανάγκες που υπάρχουν ή ενδεχομένως μπορούν να εντοπιστούν. Συνεπώς, η Επιτροπή θα διεξαγάγει εμπειριστατωμένη αξιολόγηση κατά τους προσεχείς μήνες με σκοπό την εξεύρεση λύσεων, συμπεριλαμβανομένου ενός μηχανισμού, με τις οποίες θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν καλύτερα και αποτελεσματικότερα οι χρηματοπιστωτικές ανάγκες των γειτονικών χωρών, στηρίζοντας παράλληλα τις εν εξελίξει απαραίτητες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Οι εν λόγω εργασίες θα μπορούσαν να βασιστούν στην εμπειρία που έχει αποκτηθεί από τα υφιστάμενα μέσα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια για τη στήριξη των κρατών μελών της ΕΕ.

Η αντιμετώπιση των συρράξεων στη Συρία και στην Ουκρανία, και η χρήση των καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ αποτελούν παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο τα χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να αντιδράσουν γρήγορα και ευέλικτα. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν περισσότερα για να επισπευσθεί η παροχή βοήθειας και να διασφαλισθεί η καλύτερη προσαρμογή της στις ταχέως εξελισσόμενες πολιτικές συνθήκες και προτεραιότητες.

Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θα επιδιώξουν να επιταχύνουν την παροχή της βοήθειας με εξορθολογισμό των διαδικασιών. Θα εξετάσουν τη δυνατότητα ενός «ευέλικτου αποθεματικού» εντός του ΕΜΓ, ήτοι τη δυνατότητα εξοικονόμησης πόρων με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους για την κάλυψη απρόβλεπτων αναγκών στο πλαίσιο επείγοντος προγραμματισμού, ιδίως για την κάλυψη αναγκών σε περίοδο συρράξεων και μετά το πέρας αυτών· στήριξη προσφύγων· ανταπόκριση σε κρίσεις και καταστροφές· και προγράμματα για την ασφάλεια και τη σταθεροποίηση.

Θα δοθεί προσοχή στην τροποποίηση των δημοσιονομικών κανονισμών, ούτως ώστε τα μη χρησιμοποιηθέντα κονδύλια στο πλαίσιο του εν λόγω «ευέλικτου αποθεματικού» να μπορούν να μεταφερθούν στο επόμενο έτος. Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει την ενδιάμεση επανεξέταση των μέσων εξωτερικής χρηματοδότησης της ΕΕ το 2017 για να εξετάσει τον εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών και, όπου απαιτείται, θα υποβληθούν προτάσεις για την τροποποίηση των υποκείμενων νομικών πράξεων.

Η βελτίωση του συντονισμού των δωρητών έχει θεμελιώδη σημασία για τη μεγιστοποίηση των πόρων, αλλά και για να προβληθεί περισσότερο η συμβολή της ΕΕ. Όποτε αυτό καταστεί

δυνατόν, θα πρέπει η κοινή απάντηση της ΕΕ στην περιοχή να διαμορφωθεί γύρω από το γόητρο της ΕΕ, με την ενίσχυση της υιοθέτησης κοινού προγραμματισμού με τα κράτη μέλη της ΕΕ και της κοινής ανάλυσης με βάση όλες τις πηγές της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των αντιπροσωπειών της ΕΕ, των αποστολών ΚΠΑΑ και των ειδικών εντεταλμένων της ΕΕ). Οι απλουστευμένες προσεγγίσεις θα πρέπει να διευκολύνουν τα κοινά έργα με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς της ΕΕ.

Η ΕΕ θα ενισχύσει τον αποτελεσματικό συντονισμό με τους άλλους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ και τα μεγάλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με την Αφρικανική Ένωση, τον Σύνδεσμο Αραβικών Κρατών και το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου, καθώς και τη συνεργασία με την Ένωση για τη Μεσόγειο, την Ανατολική Εταιρική Σχέση και περιφερειακά φόρουμ.

VII.2 ΠΡΟΒΟΛΗ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Η βελτίωση της επικοινωνίας και η προώθηση των πολιτικών της ΕΕ θα αποτελέσουν τον πυρήνα της νέας ΕΠΓ. Η βελτίωση της δημόσιας διπλωματίας θα συμβάλει στην καλύτερη εξήγηση του σκεπτικού των πολιτικών της ΕΕ και των θετικών επιπτώσεων συγκεκριμένων δράσεων της ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώξει να διασφαλίσει μεγαλύτερη προβολή της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ για τις γειτονικές χώρες την περίοδο 2014-2020. Η προβολή της ΕΕ θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση της συνεργασίας με τους εταίρους θα αναλάβουν την υλοποίηση.

Η στήριξη θα βοηθήσει στην προαγωγή ανεξάρτητων, αξιόπιστων και έγκυρων μέσων ενημέρωσης. Η ΕΕ θα μπορούσε επίσης να στηρίξει στρατηγικές ικανότητες επικοινωνίας εντός των κυβερνήσεων για καλύτερη κατανόηση της κοινής γνώμης, με σκοπό τον σχεδιασμό και την προσαρμογή των εκστρατειών για τη δημοσιοποίηση των οφελών της μεταρρύθμισης.

Όπως συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ΕΕ θα πρέπει να συνεργαστεί με τους εταίρους για να αναδείξει την παραπληροφόρηση και να αντιδράσει αποφασιστικά όταν αυτή έχει στόχο την ΕΕ. Ένα κατάλληλο μείγμα προορατικών στρατηγικών και τακτικών εργαλείων επικοινωνίας θα δώσει τη δυνατότητα στην ΕΕ και στους εταίρους της για καλύτερη παρακολούθηση και ανάλυση των μέσων ενημέρωσης, καλύτερη κατανόηση των αντιλήψεων και των συζητήσεων στις χώρες-εταίρους και εξήγηση των οφελών της συνεργασίας κάθε χώρας με την ΕΕ με απώτερο στόχο την επινόηση θετικών επιχειρημάτων σχετικά με τη στήριξη και τη συνεργασία στο πλαίσιο της ΕΠΓ.

Η μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών στον καθορισμό προτεραιοτήτων επικοινωνίας θα πρέπει να βοηθήσει στη διασφάλιση της συνεκτικότερης θέσης της ΕΕ. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες-εταίρους θα συνεργάζονται στενά με τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στις σχέσεις τους με τους κύριους ενδιαφερόμενους φορείς, ιδίως την κοινωνία των πολιτών. Οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης είναι επίσης αναγκαίες εντός της ΕΕ προκειμένου να εξηγηθεί στους πολίτες γιατί σταθερές, ασφαλείς και ευημερούσες χώρες κοντά στη γειτονιά μας είναι το κλειδί για τη σταθερότητα και ασφάλεια της ίδιας της ΕΕ.

Η ΕΕ θα πρέπει να συμμετέχει περισσότερο στο εν λόγω θεματολόγιο δημόσιας διπλωματίας με τις κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών, τον επιχειρηματικό κόσμο, την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλους πολίτες στις χώρες-εταίρους, ιδίως δε με τους νέους, μεταξύ άλλων και μέσω σιωπηλής διπλωματίας.

ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Η συνεργασία με τους νέους των γειτονικών χωρών θα ενισχυθεί με τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων για τη νεολαία. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις θα προωθήσουν τις διαπροσωπικές επαφές και τα δίκτυα για νέους όλων των ηλικιών στην ΕΕ και στις γειτονικές χώρες, με σκοπό την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού, της κατανόησης και των ανοικτών κοινωνιών. Εν προκειμένω θα πρέπει να συμπεριληφθεί η σημαντική ενίσχυση των ανταλλαγών μεταξύ σχολείων και πανεπιστημίων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ενός πιλοτικού έργου για τη δημιουργία ευρωπαϊκού σχολείου στις γειτονικές χώρες. Η άρση του ισχύοντος ανώτατου ορίου χρηματοδότησης της μετάβασης στο εξωτερικό των φοιτητών Erasmus θα ενθαρρύνει περισσότερους νέους Ευρωπαίους να σπουδάσουν σε χώρες-εταίρους με στόχο την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών-εταίρων.

Η δημιουργία λεσχών «Φίλοι της Ευρώπης» και δικτύων αποφοίτων για όσους συμμετείχαν σε δραστηριότητες της ΕΕ και, όπου είναι δυνατόν, η δημιουργία δικτύων «νέων πρέσβων» θα μπορούσαν να αποτελέσουν εργαλεία αυτής της προσέγγισης, καθώς και η δημιουργία φόρουμ για να καταστούν δυνατές οι ανταλλαγές μεταξύ των νέων ηγετών και των μελλοντικών διαμορφωτών κοινής γνώμης από όλη την ΕΕ και τις γειτονικές χώρες.

VIII. ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση κλείνει την τυπική διαδικασία διαβούλευσης για την επανεξέταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Κατά τη διάρκεια του 2016, προτιθέμεθα να συζητήσουμε με τις χώρες-εταίρους τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα κοινή ανακοίνωση καθώς και τις μεταγενέστερες θέσεις της ΕΕ, με σκοπό να καθορίσουμε από κοινού τη μορφή των μελλοντικών μας σχέσεων, βάσει των συστάσεων που διατυπώνονται στην παρούσα κοινή ανακοίνωση.